

Meranie korupcie

06.11.2013

Streda 13:45 , Tomáš Mičiak (418133)

Čo je to korupcia?

- Podľa Transparency International: Zneužívanie zverenej moci na súkromný úžitok alebo prospech. Konkrétnejšie sa jedná o príslub poskytnutia akejkoľvek neoprávnenej výhody v niekoho prospech za určitú formu odmeny. Táto odmena nemusí mať vždy len finančnú podobu, môže sa jednať o úniky výhodných informácií, protežovanie známych (klientelizmus), zvyhodňovanie príbuzných (nepotizmus).
- Podľa Harolda Dwighta Lasewella: Porušenie všeobecného záujmu v prospech špeciálneho prospechu.
- Korupciu si nemožno zamieňať s úplatkárstvom. Úplatkárstvo je iba jednou z foriem korupcie.

Atribúty korupcie

- Vzťah dvoch subjektov (korumpujúceho a korumpovaného, niektoré zdroje úvadzaju aj tretí subjekt - poškodeného) medzi ktorými je vymenný vzťah, prinášajúci obom zainteresovaným stranám určité výhody,
- Súvislosť s obstarávaním vecí všeobecného záujmu,
- Korumpovaný subjekt disponuje určitým postavením alebo právomocou.

Korupcia podľa rozsahu

- **Malá (administratívna) korupcia**
 - podplácanie úradníkov
 - zámerne neprehľadná regulácia
 - zatemňovanie pravidiel (lipnutie na zaužívaných postupoch)
 - zlá organizácia (nejasné vzťahy nadriadenosti, netransparentnosť)
 - zneužívanie právomocí plynúcich z dozornej činnosti verejnej správy

- **Veľká korupcia**
 - sprenevera verejných zdrojov
 - nehospodárne využívanie verejných zdrojov
 - súkromný prospech z privatizácie
 - zneužívanie úradnej moci pri udeľovaní verejných zákaziek
 - zisk z dôležitých, bežne nedostupných informácií, insider trading

Druhy korupcie

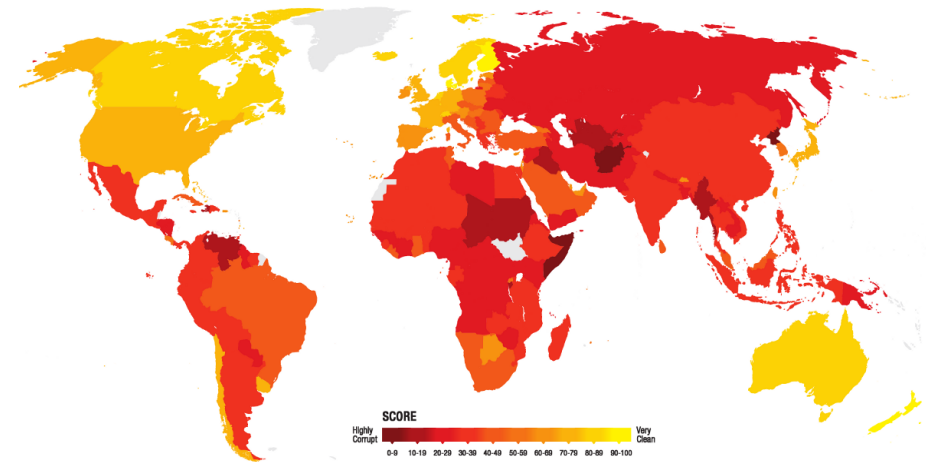
- Peňažná korupcia
- Byrokratická korupcia
- Politická korupcia
- Manažérska korupcia
- Strategická korupcia
- Korumpovanie systému
- Medzinárodná korupcia
- Vodcovská korupcia = Špeciálny druh korupcie, keď sa vodca úradu začne chovať ako jeho vlastník, vyžaduje poslušnosť, sám vyberá podriadených, uplatňuje favoritizmus. Osobné výmenné vzťahy začínajú prenikať do rozhodovacieho procesu. Príklad: Vymenujem vás na určité miesto a tým zaistím vašu kariéru. Výmenou za to budem spoliehať na vašu podporu.

- Stret záujmov = Nastáva tam, kde sa spôsob či kvalita výkonu určitého zamestnania, alebo funkcie môže dostať, alebo sa nepriamo dostáva do rozporu so súkromným záujmom osoby, ktorá toto zamestnanie alebo funkciu zastáva. Stret záujmov nie je priamo korupčným chovaním, je však stavom, ktorý riziko korupcie zvyšuje.
- Lobbying = Presadzovanie záujmov určitej skupiny vrámci politického procesu, teda pri schvalovaní legislatívy, alebo exekutívnych rozhodnutiach. Jedná sa síce o legálnu činnosť, ale existuje riziko, že lobbyisti budú využívať korupciu.

Meranie korupcie

- **Expertné hodnotenia**
 - International Country Risk Guide (The PRS Group)
 - Worldwide Governance Indicators (World bank)
- **Prieskum verejnej mienky**
 - Bribe Payers Survey (Transparency International)
 - Global Corruption Barometer (Transparency International)
- **Zložené indexy**
 - Corruption Perception Index (Transparency International)
- **Využitie objektívnych dát**
 - Neumannov index - Percento obchodných transakcií, ktoré boli úspešné práve vďaka úplatkom.
 - Index V4 (Transparency International, GfK Praha)

Corruption Perception Index - mapa

Otázky

1. Medzi atribúty korupcie patria:
 - a. korumpovaný subjekt disponuje určitým postavením alebo právomocou
 - b. súvislosť s obstarávaním vecí všeobecného záujmu
 - c. korumpovaný subjekt si obdržané peniaze ukryje pod podlahu
 - d. porušenie všeobecného záujmu v prospech špeciálneho prospechu.
2. Expertné indexy korupcie sú:
 - a. Global Corruption Barometer
 - b. International Country Risk Guide
 - c. Worldwide Governance Indicators
 - d. Corruption Perception Index